

Posudek na bakalářskou práci Josefa Hartla

Dobytí Konstantinopole 1204 a 1453 v komparativním pohledu

UK FF, Ústav světových dějin, Seminář středověkých dějin, Praha 2013

Hodnocená bakalářská práce se soustřeďuje na srovnání dvojího pádu Konstantinopole, a to v letech 1204 a 1453. Student si vytkl dva hlavní cíle: jednak srovnat odlišnosti obou dobytí města a jednak posoudit skutečnosti, které vedly k pádu metropole, která v předchozích případech dokázala obdobným útokům odolat. Jako východiska ke zpracování tématu mu posloužily vybrané prameny, zejm. Choniatés a Kritovoulos, a základní odborná literatura.

Josef Hartl rozdělil svoji bakalářskou práci do čtyř celků. V prvním se zaměřil na uvedení do tématu, krátké zmapování dějin východního impéria a předchozí neúspěšné pokusy o pokoření města. Druhá a třetí část popisují dobytí Konstantinopole v letech 1204, resp. 1453 a zařazují je do patřičných souvislostí. Čtvrtá část se snaží o rozbor a komparaci obou dobytí města a odpovídá na vybrané aspekty problematiky (vojenské poměry, náboženská situace, cíle útočníků atd.).

Po obsahové i koncepční stránce považují práci za poměrně zdařilou. Student se neomezil pouze na vojenské aspekty tématu, ale pokusil se zasadit oba pády Konstantinopole do patřičných souvislostí, zanalyzoval příčiny a okolnosti, motivace jednotlivých aktérů i následky dobytí města. Ve své práci v plnosti využil jazykových schopností, které mu umožnily pracovat i s řecky psaným textem. Práce je logicky členěna, rozsáhlá hodnotící část prokazuje přehled v problematice a schopnost kriticky nahlížet na často tendenční tvrzení pramenů i jejich interpretů. Přes tato nesporná pozitiva však práce vykazuje i četné nedokonalosti a určitou jednostrannost jak ve využití primárních zdrojů, tak některých pohledů.

Nejdříve musím poukázat na formální pochybení. Pokud student věnoval tolik času a úsilí rozborům textů a jejich analýze, potom je až nepochopitelné, že si nenašel několik málo hodin na finální technickou úpravu práce. Výsledkem jsou desítky drobných i závažnějších nedostatků – kapitoly nejsou číslovány, popř. v obsahu uvedený název kapitoly v textu schází (s. 10), bibliografické odkazy nejsou zapisovány jednotně (špatné zkracování, vynechání křest. jména i názvu, psaní v kurzívě i bez ní atd.), část textu je zarovnána do bloku a část ne. Některé pasáže vykazují příliš velký podíl gramatických chyb (např. s. 23-24), popř. vyznívají nesmyslně („Maslama se po na rozkaz...“). Seznam použitých zdrojů je evidentní ukázkou nedůslednosti, navíc bych u studenta historie očekával spíše rozčlenění na prameny a literaturu než na monografie a články (těžko lze prameny zahrnout mezi monografie). To vše ukazuje na hektičnost při odevzdávání práce.

Rovněž po obsahové stránce je možno zaznamenat určité nedostatky. Spíše maličností jsou drobná pochybení – např. záměna Jindřicha VI. Štaufa a Jindřicha IV. Sálského (s. 26), Konstancia II. a Konstantina II. (s. 12) či Michala III. a Michala II. (s. 21), resp. nevhodné formulace – např. terminologicky nepřesné označení Zadaru jako „katolického města“ či obsahově nejasnou zmínku o „vnitřních ekumenických problémech“. Především však postrádám několik důležitých obsahových prvků, které by bylo vhodné v celku textu doplnit. Jednak v úvodním přehledu fortifikace Konstantinopole student opominul význam tzv. Dlouhých zdí, bez nichž si nelze obranu města představit (pouhá zmínka na s. 16 bez zasazení do kontextu). Dále nemohu zcela souhlasit s příliš plochým hodnocením 4. křížové výpravy („Její podstatou byly čistě ekonomické a politické zájmy, a to především svatého stolce a benátské republiky.“, s. 27), byť v závěrečné kapitole student svůj vyostřený soud trochu korigoval. Posledním prvkem je nedostatečný rozbor vztahu latinského světa (královské dvory, papežství) ke Konstantinopoli před a v průběhu jeho pádu

v roce 1453 - v případě roku 1204 student tento rozbor podává. Jedná se přitom o téma, které se těší u historiků rostoucímu zájmu.

Navzdory výše uvedeným nedostatkům považuji Hartlovu práci za obsahově solidní dílo. Student sice opřel svoji práci o vybranou část pramenů a zbytek využil spíše pro doplnění, na druhou stranu nelze pominout, že pracoval s originálním řeckým textem, který dosud stál mimo zájem tuzemských studentů i historiků. Provedená analýza i závěrečné zhodnocení bezpochyby prokázaly dispozici k další kvalitní práci. V případě klasifikaci bych se nebránil známce velmi dobře.

V Hostivici 1. června 2013

PhDr. ThLic. Drahomír Suchánek, PhD. ThD.